

Dvigalvis

Reko Sallinenas visada labai džiaugdavosi atvykęs į Ulvilą, tarsi nebūtų vertinęs savo ūkio toli už miesto. Jis visada džiaugdavosi, kai ateidavo laikas vėl vykti į miestą prekiauti su buržujais. Jis puikiai tiko buržuazijai, taip gerai, kad dėl jo net buvo surengtas konkursas. Tai turėjo padidinti Reko pasitenkinimą savimi, kuris kartais prasiverždavo kaip šėlstanti jūra. Nepaisant savo pasipūtimo, jis negalėjo pakęsti savo paties kompanijos, todėl dažnai gerdavo namuose, kol pamiršdavo vienatvę. Reko buvo abejingas jaunuolis, kurio nedomino atsakymai į klausimus - jam niekada nebuvo įdomu sužinoti, kas yra Dievas, - atvirkščiai, jis buvo iššaukiantis ir nereikšmingas išsišokėlis.

Taigi Reko visada būdavo blogos nuotaikos, išskyrus tuos atvejus, kai važiuodavo į Ulvilą. Tą rudens popietę jis su žirgu buvo taip arti, kad galėjo matyti aukštą bažnyčią, kylančią iš dūmų pilnos kalvos. Iš tolo ji atrodė tarsi didelis akmuo, nejudėdama stūksantis tarp pilko ežero vandens. Dangus buvo bespalvis, bet Reko į tokius dalykus nekreipė dėmesio. Jis laukė susitikimo su senu pažįstamu Lauriu Hasinenu, su kuriuo tikriausiai sudarys dar vieną gerą sandorį ir eis išgerti. Reko važiavo į Ulvilos širdį, Liikisto, kuris buvo prekybos centras. Ten prekės ir pinigai keitėsi iš rankų į rankas su paties karaliaus leidimu. Liikistė buvo tarsi nedidelė sala, apsupta natūralių griovių ir saugoma akmeninės sienos. Reko požiūriu, akmeninė siena atrodė ypač įmantri, nes kitaip visi namai buvo tik nuobodūs mediniai rąstiniai pastatai, kurių kontūrai, atėjus nakčiai, nublankdavo fone. Kita vertus, už sienos plytėjo nesibaigianti jūra, iš kurios kartkartėmis į uostą atplaukdavo laivai.

Kelias po Reko ir jo žirgu ėmė dulkėti. Žirgo kanopos grimzdo giliai į griovį, todėl manevravimas tapo iššūkiu. Reko norėjo, kad prie arklio kanopų būtų pririšęs medinius sandalus - kaip ir jis pats, bet tik ant savo odinių batų, kad kojos būtų sausos. Tačiau, kai Reko pasiekė tiltą per griovį, rūpesčių nebeliko. Pervaziavęs platų lentų tiltą, jis sustojo prie vartų, kad sumokėtų nedidelę rinkliavą.

Jo draugas jau laukė.

„Senas draugas!“ Lauris Hasinenas šūktelėjo pamatęs Reko, tupintį sienų viduje. „Visą dieną tavęs laukiu - žiūrėk - ten, - Lauris parodė storu pirštu į supuvusį suolą, ant kurio jau sėdėjo nauji žmonės, - visą dieną sėdžiu ten, tiesiog sėdžiu ir žiūriu į vartus, laukdamas, kol pasirodysi. Beveik norėjau išmokti skaityti! Darėsi taip nuobodu!“

Reko visada linksmino keistas ir savotiškas Laurio kalbėjimo būdas, kurį kartais būdavo sunku suprasti. „Žiūrėk savo žodžių, mano brangioji. Žiūrėk, kad daugiau nevadintum manęs sena, kitaip paragausi mano kumščio, prikimšto brutalios jėgos!“

„Nusiramink, van - , mano drauge, aš tik pajuokavau!“ Ant Lauryno kaktos išmušė keli prakaito lašai. „Ar tu viską turi? Jei turi viską, dėl ko susitarėme, sumokėsiu tiek pat, kiek pernai, ir viskas bus padaryta vienu rankos mostelėjimu, tiesa? Esame lygūs, ir be jokių papildomų kalbų galime imtis to, ką turėjome daryti, t. y. gerti - “

„Vadinasi, jūsų valiutos liko tokios pačios, jei mokate tą pačią sumą, ar aš teisus?“ Reko pertraukė šiek tiek susierzinęs; jis, žinoma, būtų tikėjęsis didesnio pelno.

Lauris atrodė sutrikęs ir pasikrapštė skruostą. „Žinoma! Žinoma. Jie vis dar tokie patys kaip pernai“.

„Gerai.“ Reko neaiškiomis akimis pažvelgė į Lauri. „Ar vėl vežate grūdus į Turku?“

Laurio veidas įsitempė. „Turiu.“

„Sėkmės tau su tuo. Norėčiau važiuoti su tavimi“, - pasakė Reko ir patapšnojo bendražygiui per petį. „Gerai. Tai gal eisime?“

Kai Reko ir Lauris ėmė eiti Šv. Gertrūdos gildijos link, virš miesto nusileido didžiulė tamsa. Jų laukė smagus vakaras, nes gildijos vėl rengė puotą, kurioje vyko ne tik valstiečių ir buržua diskusijos, bet ir geros, nesuvaldintos išgertuvės. Cechų namai buvo pastatyti kaip duoklė šventajai Gertrūdai,

kuri saugojo visus pirklius ir keliautojus. Todėl vakarėliuose dažnai pasirodydavo užsieniečiai, ypač vokiečiai, norėdami susipažinti su vietiniais gildijos gyventojais.

Artėdami prie gildijos namų, vyrai pastebėjo priešais juos stovinčias kažkokias į ateivius panašias figūras, kalbančias kalba, kurios jie negalėjo paaiškinti. Jų kalba buvo greita ir grėsminga, paprastų piliečių ausims atrodė ištis beprotiška. Tarsi jie kalbėtų aukštin kojomis, Reko nusijuokė pats sau. Reko ir Lauris priėjo prie šių keistų vyrų.

„Vokiečiai!“ Lauris sušnabždėjo Reko į ausį.

Reko galvoje šovė juokinga mintis, kuri įkvėpė jį stabtelėti prie vokiečių ir pašaipiai juos užkalbinti:

„Labas vakaras, ponai. O gal verčiau turėčiau jus vadinti „damomis“? Jūsų išvaizda tokia labai moteriška!“

„Taip, o mes prekiaujame moteriškais drabužiais! O jūs?“ Lauri paklausė.

Vokiečiai abejingai kilstelėjo antakius, o Reko ir Lauri nusijuokė.

„*Idiotai*“, – sumurmėjo vienas iš vokiečių prieš jiems nueinant.

Lauris buvo linksmas. „Nėra nieko geriau, kaip kalbėti suomiškai su vokiečiais, kurie nesupranta nė žodžio, ką sakau!“

„Tu visiškai teisus!“

Reko pastebėjo iš gildijos namų išeinančią jauną moterį ir buvo įsitikinusi, kad ji taip pat vokiečių.

„Pažiūrėk į tai.“

Reko nusidažė veido išraišką ir saldžiausiu balso tonu tarė moteriai: „Niekada gyvenime nesu matęs tokios bjaurios išvaizdos moters; ar išteksi už manęs?“

Šviesiaplaukė moteris, išgirdusi šiuos keistus žodžius, sustojo priešais Reko. Tada ji atsakė: „Ne“.

Moteris atrodė sutrikusi, bet kartu ir šiek tiek įskaudinta, nesėjo tolyn nuo Reko. Lauris negalėjo patikėti tuo, ką mato. „Reko! Ką, po velnių, tu galvojai? Jis ne vokiečių!“

„Bet aš maniau, kad jis yra!“

„Jis švedas, bet suomių kalbą supranta geriau už tave!“

„Ir ji buvo tokia graži!“ Reko beveik sušuko. „O aš sakiau, kad ji bjauriai atrodo.“

Reko susmuko ant žemės ir ėmė sau priekaištauti, turbūt pirmą kartą gyvenime. Jis niekada nebuvo matęs nieko tokio žavingo ir kerinčio. Tos jaunos moters veidas dabar visiems laikams įsirėžė į jo mintis, kur vis sugrįždavo ir sugrįždavo. Tas veidas buvo siauras, bet kupinas spalvų, švelnus ir malonus. Jis niekada jų neatsikratys – niekada.

„Ar žinote jo vardą?“ Reko paklausė Lauras, nusiminęs. „Kas jis buvo?“

„Ji buvo Katerina Haland.“

Ilgą Katerinos Halland suknelė plevėsavo vėlyje, kai ji žingsniavo Verslo rajono keliais. Gatvės buvo siauros ir grįstos lentomis. Rytas dar nebuvo visiškai išaušęs, bet Kateriną pažadino būtinybė skubiai išeiti pasivaikščioti. Ryto sutemose link josėjo dar kelios moterys su šydais, ir tų šydu vaizdas Katerinai kėlė pavydą. Šydas buvo turtingumo ženklas – ir kad ji nešiojanti moteris yra ištekęjusi.

Didžiausia Katerinos svajonė buvo ištekti ir vesti ką nors iš tikros meilės. Tačiau ji buvo tokia drovi, kad nedrįso net kalbėtis su vyrais. Tas praėjusios nakties incidentas paliko pėdsaką Katerinos sąmonėje, nes keistas vyro klausimas, regis, pašiepė jos svajones. Kas buvo tas vyras? Kodėl jis tyčiojosi iš manęs?

Apžiūrėjusi Liikistę ir apsilankiusi kapinėse, Katerina grįžo namo. Užėjo buvo tamsu, bet Katerinos tėvas jau buvo atsibudęs, nes prašė jos ateiti pasikalbėti su juo.

„Katerina?“ Tėvas pašaukė Kateriną, kai ši įžengė į namelį. „Är det du?“

„Ja far, det är jag.“

„Kommer du hit? Jag har något att berätta för dig.“

Katerinos tėvas Mattsas Hallandas buvo paprastas verslo rajono buržua. Karaliaus įsakymu jis buvo persikėlęs į Ulvilą ir dabar ten valdė nedidelę nuosavybę. Be savo užtvankos, jis buvo nusipirkęs už miesto esantį ūkį, kuris turėjo užtikrinti saugumą neaiškiais laikais. Tačiau jo laikais miestelis nebuvo užsidegęs.

„Sėskis, - tarė Matas savo dukrai.

Katerina atsisėdo ant suolo, aptraukto voverės oda.

„Štai, - pradėjo Mattsas. „Nežinau, nuo ko pradėti, bet... manau, kad tau laikas ištekėti“.

Katerina buvo sutrikusi. „Susituokti? Bet, tėti, su kuo?“

„Nesijaudink, aš jau viską suplanavau su vienu iš šeimos narių“, - patikino ją tėvas. „Tu ištekėsi už Eero Matinpojos, ir taip visa mūsų žemės nuosavybė liks šeimoje, gerai? Esu tikras, kad supranti.“

„Bet, - pradėjo verkti Katerina, - aš jo net nepažįstu. Ir beveik nekalbu suomiškai! Noriu ištekėti už žmogaus, nes jį myliu, o ne todėl, kad tu taip sakai!“

Matas grėsmingai pakėlė balsą. „MEILĖ ATEIS PER SANTUOKĄ! Tai vienintelis būdas išlaikyti mūsų turtą šeimoje, ar nesupranti?“

„NE!“ Katerina su šauksmu gerklėje sušuko ir pabėgo.

Laurio Hasineno namelyje stalas buvo padengtas vakarienei. Reko ir Lauris kantriai sėdėjo prie stalo, kol Laurio žmona baigė ruošti valgi. Ant stalo buvo atnešta džiovintų lydekų, duonos su duobutėmis ir sriubos, daiktai buvo išsaugoti kitai dienai. Vyrai gėrė miežinį alų, bet Laurio žmona Marija susilaikė nuo sakės, nes laukėsi vaiko.

„Kas tai?“ Paklausė Reko, rodydamas į medinį puodelį, kuriame stovėjo Marijos išrūgos.

„O, išrūgos?“ Lauri atsakė. „Tai kažkoks skystis, žinai... kuris išsiskiria iš pieno, kai jį sutraukia“. Išrūgos Reko pasirodė bjaurios, todėl jis šyptelėjo iš pasibjaurėjimo. Jis ėmė semti žuvį ant savo uolos kietumo duonos gabalėlio.

„Ar prieš pradėdamas nesimeldžiate?“ Lauryno žmona Marija nustebo.

Reko buvo parpuolęs. „Ką?“

„Malda už maistą!“ Lauras beveik sušuko. „Nejaugi tu nedėkoji Dievui už maistą?“

„Kam dėkoti?“ Reko dar labiau sutriko.

Akimirką užėigoje stojo visiška tyla. Lauris ir Marija žvilgtelėjo vienas į kitą, kol Marija uždegė kelias ugnis ir atsisėdo prie stalo su vyrais. Ji sukryžiuavo rankas ir ėmė nuoširdžiais žodžiais dėkoti savo Kūrėjui. Lauris prisijungė, o Reko tik klausėsi. Kas buvo tas paslaptینگasis Dievas? svarstė jis.

Iškart po maldos Lauris pasakė: Lauris ištarė: „Turiu tau gerą istoriją. Ji susijusi su Liikistės kapinėmis“.

„Jis visada pasakoja istorijas apie Liikistö kapines“, - pasakė Marija Reko.

„Iš draugo girdėjau, - tęsė Lauri, - kad kapinėse vėl buvo pastebėtas vaiduoklis! Žinojau, kad ten vaidenasi. Tačiau šis vaiduoklis - “

Staiga į duris pasigirdo smarkus beldimas, kuris nesiliovė. Jis vis tęsėsi ir tęsėsi.

Reko pažvelgė į Laurą. „Ar nesiruoši atidaryti?“

Lauras sustingo iš baimės. „Eee - aš nežinau...“

„Gerai“, - pasakė Reko ir pakilo nuo stalo. „Aš eisiu, jei tu toks bailus“.

Reko nuėjo prie durų ir atidarė jas, pavargusi nuo beldimo. Tačiau jo veido išraiška pasikeitė, kai už jų pamatė išsigandusį vyrą. Vyras drebėjo iš baimės ir nesugebėjo ištarti nė žodžio.

„Kas yra?“ Reko paklausė, pats tapdamas šiek tiek isteriškas.

„Pe - pe - išdavikai...“, - mikčiojo vyras. „Jo - kažkas... uždarė vartus. Kažkas uždarė vartus! Eikite!“

Vyras skubiai išėjo. Reko pažvelgė į Laurą, bet paskui ėmė bėgti paskui vyrą. Lauris nusekė paskui jį ir kartu nužingsniavo prie vartų. Aplink vartus jau buvo susirinkę daugybė žmonių su deglais rankose. Triukšmas buvo nepaaiškinamas, žmonės šaukė vieni ant kitų. Tada kažkas išsiskyrė iš minios ir sušuko: „VARTAI UŽDARYTI! MES ČIA ĮSTRIGOME IR NEGALIME IŠEITI! IR ŽIŪRĖKITE! PAŽVELKITE Į JŪRĄ!“

Žmonės kovojo tarpusavyje, kad pamatytų jūrą. Reko galėjo tik žvilgtelėti, bet to pakako. Iš tolimos jūros prie Verslo artėjo tuzinas laivų. Visi žinojo, ką tai reiškia. Piratai - Vitalio broliai - atplaukė apiplėšti miesto ir nieko, nieko nepaliks.

„Turime surasti išdavikus ir atkeršyti jiems!“

„NE! Tiesiog apsiginkluokime ir kovokime su tais banditais!“

„Prašykime Dievo pasigailėjimo!“

Šv. Gertrūdos gildijoje knibždėte knibždėjo neramių žmonių. Prie ilgo stalo būriavosi bent dvidešimt žmonių, kurie ginčijosi tarpusavyje ir tarėsi, kas turėtų nuspręsti dėl tolesnių veiksmų. Turtingesni, tinklais apsilvę verslo bendruomenės pirkliai baiminosi dėl savo turto ir buvo užsispyrę pasiryžę pasirūpinti, kad jis būtų apsaugotas. Valstiečiai mieste neturėjo nieko, išskyrus savo pačių rankomis siūtus drabužius, todėl pasisakė už bendrą pasipriešinimą priešui. Stalo priekyje sėdėjo kunigas, kuris, regis, nė kiek nesijautė oriai šioje situacijoje.

Reko ir Lauris karštus mainus stebėjo iš šono. Jie buvo atsirėmę į sieną ir stebėjo, kaip žmonės vis labiau jaudinasi. Katerina Haland taip pat buvo šalia, bet vyrai jos nepaisė. Ji stovėjo kitoje tvarto pusėje.

„Tikiu, kad karalius atsiųs savo kariuomenę, kad mus apsaugotų, - pasakė kažkas.

„Ar tu esi kvailys?“ suurgė kitas. „Tie laivai bus uoste iki rytojaus ryto. Kaip karalius apie tai sužinos laiku? AR JAM APSKRITAI GALI RŪPĖTI?“

„Nesityčiok iš karaliaus!“

„Manau, kad turėtume tiesiog užkasti savo brangiausią turtą po žeme, susirinkti viską, ką galima panaudoti kaip kovos įrankius, ir kartu kovoti su piratais!“ sušuko namų šeimininkas.

„Piratų yra visur! Mūsų nepakanka! Mes visi žūsime!“

Kunigas staiga atsistojo ir trenkė kumščiu į stalą. „Nustokit taip verkšlenti ir šaukti! Galite kaltinti tik save. Jūs nemokėjote gyventi kaip tikri krikščionys, ir taip Dievas jus nubaudė!“

Drąsiausieji išdrįso pasipriešinti kunigui. „Taip, aš atgailavau už savo nuodėmes ir meldžiausi!“

„Ar jūs, gerasis kunige, uždarėte vartus? Ar nubaudei mus?“

„Kunigas kaltas!“ Kiti prisijungė prie jo.

Staiga kilo baisus susistumdymas, suspaudus kumščius. Žmonės puolė vieni kitus, mušė, kiek tik galėjo. Reko jau ketino prisijungti prie kovos, bet paskui pasivijo iš namų išeinančią Kateriną.

Lauriui paskelbus, kad eina pas žmoną, Reko nusprendė sekti paskui Kateriną lauk.

Katerina nuėjo prie vartų. Aplink daugiau nieko nebuvo, tačiau šūksniai iš gildijos namų buvo prislopinti. Vakaras buvo tamsus ir niūrus, bet dangus buvo toks giedras, kad dangaus ir jūros riboje buvo galima įžiūrėti artėjančius laivus. Reko širdis ėmė daužytis; iš dalies dėl Katerinos buvimo, iš dalies dėl to, kad tie laivai reiškė artėjančią mirtį. Ir kaip lėtai, bet užtikrintai jie artėja, pagalvojo Reko.

Reko tyliai atsisėdo šalia Katerinos ir pamatė, kad ji verkia. Reko norėjo atsiprašyti už savo ankstesnį elgesį, bet nežinojo, ar šiuo metu tai tinkama - ir ar būtina, jei jie visi vis tiek netrukus mirs.

Tačiau Reko sukaupė drąsą. „Ar galiu kuo nors padėti?“

Katerina papurtė galvą ir nieko neatsakė. Ji tik gausiai verkė. Staiga ji griebė Reko ir apkabino jį,

apkabino taip stipriai, kaip tik galėjo. Katerina negalėjo suprasti, kodėl taip pasielgė, ji tiesiog buvo tokia beviltiška ir dėl kažkokios keistos priežasties jautė, kad turi juo pasitikėti.

Katerina galvojo apie artėjančius laivus, apie neišvengiamą pabaigą ir bandė suomiškai sušukti:

„Mano... tėvas nori... kad... aš... ištekėčiau... už... ko nors... kas... aš nežinau...“

Reko suprato, apie ką kalba Katerina. „Atsiprašau“, - tarė ji.

Akimirką jie sėdėjo ir žiūrėjo į horizontą. Pro metalines vartų grotas jie stebėjo artėjančius laivus ir matė, kaip paskutiniai žmonės už sienų bėga iš miesto. Jie buvo uždaryti ir neišgelbėti.

Staiga Katerina pabudo ir atsiskyrė nuo Reko. „*Förlåt*... kaip tavo vardas?“

„Reko. Aš esu Reko. O tu esi Katerina?“

Katerina linktelėjo galva ir akimirką vėl tylėjo. Tada ji pasakė: „Ačiū, kad... esate čia.“

Katerina nustebo, kaip greitai jai patiko Reko veidas ir bruožai. Ji negalėjo pasakyti, ar deginantis jausmas krūtinėje buvo baimė - ar meilė. Tačiau Reko šypsena privertė ją akimirkai pamiršti banditus.

Tą pačią akimirką šalia jų pasirodė vyras, kuris prisistatė esąs Lauris Hasis. Reko pasakė, kad jiedu yra draugai, ir Katerina pamėgino pasakyti, kad jai taip pat malonu su juo susipažinti.

Katerina nutilo, bet susidomėjusi klausėsi Reko ir Laurio pokalbio.

„Ar viskas gerai su Marija?“ Reko paklausė Laurio.

„Taip, viskas gerai“, - atsiduso Lauris. „E - aš tiesiog nežinau, kas vyksta.“

„Kodėl?“

„Žiūrėk, kur eini, Reko, - Laurio balsas buvo kupinas baimės. „Rytoj mes mirsime. Aš tik norėčiau pamatyti savo pirmagimį“.

Visi trys pasinėrė į gilius apmąstymus. Vėjas akimirką sukuriavo aplink juos, bet galiausiai viskas vėl nurimo.

„Būčiau norėjusi pažinti Dievą“, - po akimirkos apmąstymų ištarė Reko.

„*Jag skulle ha velat giffa mig med någon som jag verkligan älskar*“, - pasakė Katerina.

Reko ir Katerina pažvelgė viena į kitą, o Lauris pastebėjo. Tačiau jis nieko nesakė. Jis persikėlė stebėti artėjančių piratų laivų, ir jo skrandis ėmė virpėti.

„Ar pagalvojote, kaip jie atrodo?“ Lauris vėl išsigando savęs. „Tu turi omenyje tuos piratus?“

„Nelabai gražūs“, - tarstelėjo Katerina ir net šiek tiek nusijuokė.

„Dvigalviai, kūdikius ryjantys padarai, kurie savo aukų rankas naudoja kaip ginklus!“ Reko sušuko. Lauri išbalo. „Reko! Neišgąsdink manęs!“

„Bet iš kur mes žinome?“ Reko tapo rimta. „Iš kur mes žinome, kas mūsų laukia?“

Virš namelių sublizgėjo medžiai, tamsa uždengė medžių lapus, ir lapai nukrito ant žemės. Reko, Lauri ir Katerina lėtai atsistojo ir pažvelgė į laivus jūroje. Jie jau matė įnirtingus piratų šūksnius ir matė, kaip jų miestas užsidega. Jie matė, kaip bus atimtas visas turtas ir kaip dings visi žmonės. Akimirką jie galėjo ramiai stovėti.

Reko vis dar laikė Kateriną už rankos ir svarstė: „O gal karaliaus kariuomenė vis dėlto atvyks laiku?“

Išversta su DeepL.com (Pro versija)